

رئیس

دانشگاه ملی معدن و کشاورزی ایران

Iran Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

اتوماسیون اداری

بسمه تعالیٰ

رؤسای محترم اتفاقها، تشکلهای، اتفاقها و شوراهای مشترک، اعضا اتفاق
موضوع: ابطال مواد ۲۵ و ۳۲ و ۳۳ قانون تعزیرات حکومتی

با سلام و احترام،

اداره حقوقی اتفاق گزارش نموده است هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طی دادنامه شماره ۵۸۶/۹۱-۵۸۴ مورخ ۱۳۹۲/۰۹/۲۵ رأی بر ابطال مواد ۲۵، ۳۲ و ۳۳ آین نامه سازمان تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۳/۰۸/۰۱ را صادر نموده (روزنامه رسمی شماره ۲۰۰۵۲-۱۳۹۲/۱۰/۱۶) که نتیجه آن عدم جواز توقیف محل کسب و بازار کار و مستثنیات دین برای وصول جریمه و نیز عدم جواز تشدید مجازات در مرجع تجدیدنظر سازمان تعزیرات حکومتی است. نظر به اهمیت موضوع متن دادنامه ذیلاً جهت اطلاع ارسال می‌شود. متن کامل رأی در پورتال اتفاق، بخش قولانی و مقررات قرار گرفته است:

"رأی: الف- با توجه به اینکه در تبصره ماده ۱۸ آین نامه مورد اعتراض، هیچ محدودیتی برای شعب سازمان تعزیرات حکومتی در رسیدگی به پرونده‌ها ایجاد نشده است، بنابراین تبصره مذکور، خلاف قانون مورد استناد شاکی و خارج از حدود اختیارات مقام تصویب کننده تشخیص نمی‌شود و قابل ابطال نیست.

ب- مطابق ماده ۲۵۸ قانون آین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب سال ۱۳۷۸ مقرر شده است، دادگاه تجدیدنظر نمی‌تواند مجازات تعزیری مقرر در حکم بدوى را تشدید نماید، مگر در مواردی که مجازات مقرر در حکم بدوى کمتر از حداقل میزانی باشد که قانون مقرر کرده و این امر مورد اعتراض شاکی تجدیدنظرخواه و یا مقامات مصريح در ماده ۲۳۵ قانون یادشده قرار گیرد که در این موارد مرجع تجدیدنظر با تصحیح حکم بدوى نسبت به مجازاتی که قانون مقرر داشته اقدام خواهد نمود. نظر به این که در ماده ۲۵ آین نامه سازمان تعزیرات حکومتی، در مواردی که مجازات کمتر از حداقل مقرر قانونی تعیین شده باشد، علی‌الاطلاق به شعب تجدیدنظر اجازه تشدید مجازات اعطای شده است ولیکن در قانون این امر به رعایت جهاتی مقيد شده است، بنابراین اطلاق آن به دلیل مذکور مغایر قانون است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، حکم به ابطال آن صادر می‌شود.

ج- نظر به اینکه در ماده ۵۲۴ قانون آین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹، مستثنیات دین در ۶ بند ذکر شده است و وسائل تأمین حداقل معیشت متعارف، جزیی از مستثنیات احصاء شده در ماده قانونی مذکور است، بنابراین عدم ذکر «وسائل تأمین حداقل معیشت متعارف» بعد از عبارت «مستثنیات دین» در ماده ۳۲ آین نامه مورد اعتراض دلیلی بر مغایرت آن با ماده ۵۵ قانون تعزیرات حکومتی مصوب سال ۱۳۶۷ نیست و قابل ابطال تشخیص نمی‌شود.

بدون مهر بر جسته فاقد اعتبار می‌باشد

تهران - خیابان طالقانی شماره ۱۷۵ - تلفن: ۸۸۳۰۶۳ - ۸۸۳۰۸۲۶ - فکس:

175 Taleghani St. Tehran 15814, Iran Tel: (+9821) 88308326 Fax: (+9821) 88830063

E-mail: m.nahavandian@iccim.ir Web: www.iccima.ir

۱۳۹۲/۱۰/۳۰

تاریخ:

۱۰/۳/۱۱۰۸۸

شماره:

ویست: دارد

تأسیسات بازرگانی، صنعت، معدن و کشاورزی ایران

Iran Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

رئيس

اتوماسیون اداری

۵- مطابق ماده ۵۵ قانون تعزیرات حکومتی مصوب سال ۱۳۶۷، وصول جریمه از مستثنیات دین منع شده است و مطابق بند (و) ماده ۵۲۴ قانون آینین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹، وسائل و ابزار کار کسبه، پیشه و ران، کشاورزان و سایر اشخاصی که وسیله امرار معاش محکوم علیه و افراد تحت تکفل اوست از جمله مستثنیات دین ذکر شده است. با توجه به مراتب، حکم مقرر در ماده ۲۳ آینین نامه سازمان تعزیرات حکومتی مبنی بر تعطیلی محل کسب در فرض استنکاف از پرداخت جریمه تا زمان وصول آن، به لحاظ این که محل کسب از جمله مستثنیات به شمار می‌رود و غیرقابل توقيف است، مغایر قانون تشخیص می‌شود و مستند به بند ۱ ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آینین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

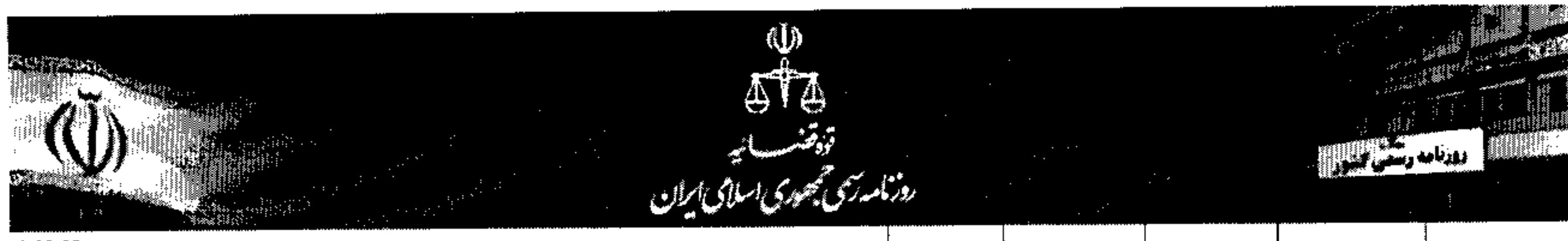
غلامحسین شافعی

بدون مهر بر جسته فاقد اعتبار می‌باشد

تهران - خیابان طالقانی شماره ۱۷۵ - تلفن: ۸۸۳۰۸۲۶ - فکس: ۸۸۸۳۰۶۳

175 Taleghani St. Tehran 15814, Iran Tel: (+9821) 88308326 Fax: (+9821) 88830063

E-mail: m.nahavandian@iccima.ir Web: www.iccima.ir

8:22:33

هر کس که خداوند برای او حیر بخواهد، دوستی شایسه نصیب...

آرای هیات عمومی دیوان عدالت...

آرای وحدت رویه دیوانعالی...

آسن نامه ها

اساسنامه ها

تصویب نامه ها

سازمان امور مالیاتی کشور

سازمان ثبت اسناد و املاک...

تصویبات شورای شهر

تصویبات شورای عالی آموزش...

تصویبات شورای عالی اداری

تصویبات شورای عالی انقلاب...

تصویبات شورای عالی شهرسازی...

تصویبات شورای عالی میراث...

تصویبات شورای عالی بول و...

تصویبات شورای عالی فضای مجازی

تصویبات مجلس شورای اسلامی

تصویبات مجمع تشخیص مصلحت...

تصویبات و نظریات شورای نگهبان

مقررات عمومی

میاقصه رویه رسمی

نظریات مشورتی اداره کل حقوقی...

نظریه های رئیس مجلس

دوشنبه، ۱۶ دی ۱۳۹۲

مرجو بصوب: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شماره ویژه نامه: ۴۲۰۵۲

سال شخص و نه شماره: ۲۰۰۵۲

رأی شماره های ۶۶۵ - ۶۶۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال اطلاق ماده ۲۵۵ و ابطال ماده ۲۲ آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی

شماره ۱۳۹۲/۱۰/۸

شماره دادنامه: ۶۶۵ - ۶۶۴

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۲/۹/۲۰

کلاسه بروید: ۵۸۴ - ۵۸۶/۹۱

مرجو رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
شناکی: ۱- سازمان باربری کل کشور- آفای حامد دهقان

موضوع شکایت و خواسته: ابطال نصره ماده ۱۸ و مواد ۲۲ و ۲۵ آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی گردش کار؛ فالمقام سازمان باربری کل کشور و نیس کمیسیون ب تطبیق مصوبات دستگاههای اداری با قانون در سازمان مذکور، ابطال مواد ۲۲ و ۲۵ آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۳/۸/۱ نایابدگان ویژه نیس جمهور در ساده پشتیبانی برگزاری نظمی باربر را حواستان شده و در جهت تبیخ خواسته اعلام کرده است که:

سلام علیکم:

احتراماً، به استحضار می‌رساند، مواد (۲۲) و (۲۳) آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۲/۸/۱ نایابدگان ویژه نیس جمهور در ستاد پشتیبانی برگزاری نظمی باربر در «کمیسیون ب تطبیق مصوبات دستگاههای اداری با قانون» این سازمان با قانون اطیاف داده شد که نیجه به شرح زیر اعلام می‌شود.

۱- در ماده (۲۳) آینه نامه مذکور تصریح شده است، حکوم علیه موظف است پس از قطعیت رأی و ابلاغ به وی حداکثر نا ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ نسبی به برداخت حزیمه متعلق و اجرای رأی اقدام نماید، در غیر این صورت حزیمه از محل فروش اموال وی به رخ رسمی اعلام شده «عبر از مستحبیات دن» وصول خواهد شد.

۲- به موجب ماده (۵۵) معتبر شده است، « محل کسب با فعالیت مستنکف از برداخت حزیمه تا وصول آن به رأی شعبه رسیدگی کننده تعطیل و در موارد لزوم مستنکف بازداشت خواهد شد».

۳- مطابق ماده (۵۵) قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۴۶۷/۱۲/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحات بعدی، «جنابه حکوم از برداخت حزیمه تعیین شده خودداری کند، مبلغ حزیمه از اموال وی تأمین می‌شود لیکن مستحبیات دن و وسائل تأمین حداقل معیش متعارف مستحبی خواهد بود» سا به مراقب وار آن جا که:

اولاً: در ماده (۵۵) قانون تعزیرات حکومتی عبارت «عبر از مستحبیات دن» به طور مطلق ذکر شده است.

نانیا: برایر اصل بیست و دوم قانون اساسی «جنت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل از تعریف مصون است مگر در مواردی که قانون بخوب کنند» و مطابق اصل سی و ششم «حکم به محاذات و احرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح به حکم و ترتیبی که قانون معم می‌کند» و همچیں مستنکف از برداخت حزیمه نوعی محاذات اسب و در قانون تعزیرات حکومتی برای مستنکفین تعیین تکلف شده است.

از طرف دیگر در ماده ۵۲ قانون تعزیرات حکومتی تصریح شده است «تخلفاتی که در این قانون پیش‌بینی نشده اند بایع وانی و معربات حاری کشوار می‌باشد...»

لذا مواد (۲۲) و (۲۳) آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی خلاف قانون و خارج از حدود اخبارات نایابدگان ویژه نیس جمهور در ستاد پشتیبانی تنظیم بازار اسب که شایسته است دسیور فرماید موضوع در هیأت عمومی دیوان رسیدگی و نیجه تصمیم متذخه نیز به این سازمان معکس شود».

آفای حامد دهقان سر به موجب دادخواستی، ابطال نصره ماده ۱۸ و مواد ۲۲ و ۲۵ آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۲/۸/۱ نایابدگان ویژه نیس جمهور در ستاد پشتیبانی برگزاری نظمی باربر را خواستان شده و در جهت سیب خواسته اعلام کرده است که:

احتراماً به استحضار می‌رساند در سال ۱۳۷۳ ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی به تصویب رسید که برایر نصره ۲ آن به هیأت دولت اجازه رهی آینه نامه اجرایی تعویض شد لذا در همان سال آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی در ۳۶ ماده و ۶ نصره بوسط ویر دادگسیری وقت پیشنهاد و در نهایت تصویب شد لذا با توجه به این که مواد (نصره ماده ۱۸)، ۲۲، ۲۵ آینه نامه مذکور که مغایر با قوانین و در برخی خلاف شرع اسب که نه شرح ذیل اعلام می‌شود.

۱- مطابق ماده ۱۸ قانون کارشناسی رسمنی دادگسیری مصوب ۱۳۸۵/۱/۱۸ در نهایت موارد که رجوع به کارشناس لازم باشد به استثنای موارد مقرر در این ماده به دستگاههای دولتی و با نهادهای عمومی از مکلف از وجود کارشناسی رسمنی استفاده نمایند و بزر برایر دادنامه شماره ۲۲۰ - ۱۳۸۵/۱/۲۶ دادگاه عالی انتظامی قضات «با وجود دسترسی به کارشناس رسمنی دادگسیری، اخبار حیره محلی (کارشناس عیر رسمنی) حجت اعتمام کارشناسی تخلف انتظامی می‌باشد» لذا ارجاع شکایت به سازمان نظارت و باربری موضوع ماده ۱۸ آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی حجت کارشناسی خلاف موارد باد شده است.

۲- در ماده ۲۵ آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی جنین مقرر شده است که، شعب نواند آرای شعب بدوی را تسدید کند حال آن که برایر بصره ۲ ماده ۲۲ قانون تنسکیل دادگاههای عمومی و انقلاب قانونگذار در ۲ حالت اخراجه تشدد محاذات را پیش‌بینی کرده ۱- در حواستان دادستان ۲- در خواست شناکی و نیز ماده ۲۵۸ قانون آینه دادرسی در امور کفری که جنس مقرر می‌دارد «دادگاه بحديدنطر نمی‌تواند محاذات تعزیری مقرر در حکم بدوی را تسدید کند مگر در مواردی که محاذات معیر در حکم بدوی کمتر از حداقل قانونی که در قانون مقرر داشته است در این حادثه تجدیدنطر به حداقل محاذات به صدور رأی می‌نماید» لذا آینه نامه مذکور که اخراجه بشدد محاذات را اعطای کرده خلاف قانون و شرع مقدس است.

۳- در ماده ۳۳ آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی جنین مقرر شده است: « محل کسب مستنکف از برداخت حزیمه تعطیل می‌شود و در موارد لزوم مستنکف بازداشت می‌شود» حال آن که برایر اصل ۳۶ قانون اساسی حکم به محاذات و احرای آن باید نهایا از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد و با توجه به اصل مع دستگیری و بازداشت افراد و با توجه به قانون احترام به آزادیهای منشروع و حفظ حقوق شهروندی و بزر بخشانه شماره ۱۳۸۲/۱-۷۱۶/۸۷-۲۰ ریاست قوه قضائیه همکی مؤید آن است آرای افراد را بمعنی توان با تصویب آینه نامه سلب کرد لذا ماده مورد اعتراض معابر با قانون و اصول حقوقی است.

حال با عنایت به مراقب فوق بدؤ تقاضای صدور دستورات شایسته در راستای توقف احرای مواد باد شده به جهت حلگیری از تنصیع حق و حقوق به این دلیل که روزانه نظرات کارشناسی عیر مستدل از طرف سازمان نظارت و باربری ازانه می‌شود و نز احکام زیادی از شعب تجدیدنطر تعزیرات حکومتی صادر می‌شود که به استناد به ماده ۲۵ آینه نامه سازمان تعزیرات حکومتی بحديدنطر خواه را به حداکثر محاذات مقرر می‌کند و در ادامه بازداشت وی، نامبرده را به زندان معرفی می‌کند که اعمال باد شده باعث سلب حقوق مقرر در قانون اساسی است

متن آین نامه سازمان تغییرات حکومتی در قسمتهای مورد اعتراض به قرار نیز است:

ماده ۱۸- شعب بدوی تغییرات حکومتی در موارد ذیل شروع به رسیدگی می‌نماید:

الف: گزارش مأمورین سازمان بازرسی و نظارت بر فیلم و توزیع کالا و خدمات.

ب: گزارش سازمان بازرسی کل کشور و سایر مراجع قضایی و دولتی و انتظامی.

ج: شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی.

55602050

تصریه: هم‌مردان با شروع رسیدگی در شعب بدوی یک نسخه از گزارشات بند «ب» و «ج» به سازمان نظارت و بازرسی ارجاع، سازمان اخیر الذکر حداقل طرف مدت ۱۵ روز نظرات کارشناسی خود را جهت ملاحظه در صدور رأی به شعبه مریوطه تسلیم می‌نماید.

ماده ۲۰- شعب تجدیدنظر در صورتی که آراء شعب بدوی را کمتر از مجازات مقرر قانونی بدانند می‌نماید آن را تشدید نمایند.

ماده ۲۲- شعب تجدیدنظر در صورتی که آراء شعب بدوی را جهت ملاحظه در صدور رأی به شعبه مریوطه تسلیم می‌نماید.

ماده ۲۳- محاکم علیه موظف است بس از قطعیت رأی و ابلاغ به وی حداقل تا ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ نسبت به برداخت جرمیه متعلق و اجرای رأی اقدام نماید، در غیر این صورت جرمیه از محل فروش اموال وی به نزد رسمی اعلام شده «غیر از مستثنیات دین» وصول خواهد شد.

ماده ۲۴- محل کسب با فعالیت مستنکف از برداخت جرمیه تا وصول آن به رأی شعبه رسیدگی کننده تعطیل و در موارد لزوم مستنکف بازداشت خواهد شد.

در پاسخ به شکایت مذکور، معاون امور حقوقی دولت (حوزه معاویت حقوقی رئیس‌جمهور)، به موجب لایحه شماره ۱۹۲۸۳-۱۷۲۰۶/۱۹۲۰۵/۳ در

توضیح داده است که:

«الف) سوابق قانونی

۱- حسب تبصره (۲) ماده واحده قانون اصلاح قانون تغییرات حکومتی مصوب ۱۹۲۰۵/۷/۱۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

تبصره ۲- سازمان، تشکیلات و عوامل نظارت و بازرسی، رسیدگی، صور حکم و اجرای آن، تجدیدنظر و رسیدگی به شکایات و شرح وظایف آنها و نحوه رسیدگی و ضوابط اجرایی، مالی و استخدامی به موجب آین نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و آن قسمت از فصلهای سوم و چهارم قانون تغییرات حکومتی مصوب ۱۹۲۰۵/۱۲/۲۲ که مقایر این قانون است و تشکیلات موضوع آن لغو و وظایف و اختیارات، تشکیلات و مراجع مقرر در آنها بر عهده عوامل و سازمانها و مراجعتی است که در آین نامه مصوب هیأت وزیران معین می‌شود.

۲- هیأت وزیران با اجازه حاصل از تبصره (۲) قانون صدرالذکر به شرح مندرج در بند (۱)، آین نامه سازمان تغییرات حکومتی را در موخ ۱۹۲۰۵/۷/۲۲ به تصویب رسانده است.

به موجب ماده (۲۲ و ۲۳) آین نامه مزبور:

ماده ۲۲- محاکم علیه موظف است بس از قطعیت رأی و ابلاغ به وی حداقل تا ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ نسبت به برداخت جرمیه متعلقه و اجرای رأی اقدام نماید در غیر این صورت جرمیه از محل فروش اموال وی به نزد رسمی اعلام شده «غیر از مستثنیات دین» وصول خواهد شد.

ماده ۲۳- محل کسب با فعالیت مستنکف از برداخت جرمیه تا وصول آن به رأی شعبه رسیدگی کننده تعطیل و در موارد لزوم مستنکف بازداشت خواهد شد.

۳- تبصره (۲) ماده واحده قانون اصلاح قانون تغییرات حکومتی مصوب ۱۹۲۰۵/۷/۱۹ از تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام گذشته است و شورای نگهبان در اجرای اصل (۹۶) قانون اساسی و در فقام تفسیر قانون اساسی درخصوص حایگاه سلسله مراثی مجتمع مزبور مقرر کرده است:

تبصره ۴- هیچ یک از مراجع قانونگذاری حق رد و ابطال و نقض و فسخ مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام را ندارد، نظریه تفسیری شماره ۵۲۱۸-۲۲-۱۹۲۰۵/۷/۲۲ در واقع برتری حایگاه سلسله مراثی مجمع تشخیص مصلحت نظام در نظام قانونگذاری کشور را به سمت شناخته است.

ب) از نظر موارین قانونی و قضایی صحت یک تصمیم اداری موقول به وجود نوامات دو شرط زیر است:

۱- وجود سمت با صلاحیت اقدام؛ از این حیث ابرادی به ماده (۲۲ و ۲۳) آین نامه سازمان تغییرات حکومتی وارد نهاده است.

۲- رعایت قوانین و مقررات اعم از شکلی و ماهوی:

علی‌رغم ابراد سازمان بازرسی کل کشور از این حیث نیز بد شکل و محتوای مولا (۲۲ و ۲۳) آین نامه سازمان تغییرات حکومتی ابراد حقوقی وارد نیست زیرا:

اولاً: در نظام حقوقی کشور، قانون و مقرراتی که در سلسله مراثی قانونگذاری، در درجه نارل قرار دارند، نباید با قانون و مقررات مافوق، منطبق و مفهوماً مخالف داشته باشد. آنچه در ذیل اصل (۱۳۸) قانون اساسی آمده است و دلالت دارد بر این که:

«... مفاد این مقررات (آین نامه‌های اجرایی، تفسیرنامه، آین نامه، بخشش‌نامه، بخشنامه) نباید با متن (منطبق) و روح (مفهوم) قوانین مخالف باشد.»

اختصاص به سلسله مراثی قانونگذاری موجود بین مصوبات مجلس شورای اسلامی و مصوبات فوهر مجریه ندارد و می‌توان از آن به عنوان یک فاعله حقوقی در سایر موارد نیز بهره گرفت، لازمه منطقی این فاعله حقوقی این است که قانون مافوق می‌تواند منطبقاً یا مفهوماً مادون را نسخ با مخصوص این قانون باشد. سخن با تخصیص قانون مادون به وسیله قانون مافوق می‌تواند گاهی مبتنی به منطبق قانون مافوق باشد و بعضاً مستنکد به مفهوم قانون مافوق باشد.

این مقدمه توأم با نظریه تفسیر شماره ۵۲۱۸-۵۲۱۸-۱۹۲۰۵/۷/۲۲-۱۹۲۰۵/۷/۲۲ شورای نگهبان به شرح مندرج در بند (۳) قسمت «الف» این دفعه‌یه مفید این معنی است که در بررسی مطلق آین نامه و ضوابط مستنکد به اجازه قابل مراجعت مجمع تشخیص مصلحت نظام باید علاوه بر قدرت نسخ و تخصیص منطبق مصوبه مجمع به قدرت نسخ و تخصیص مفهوم مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز تقاضات کرد، قانونی که معیار بررسی صحت و سقم آین نامه مستنکد به اجازه قابل مراجعت هر آنچه در معرض نسخ با تخصیص قرار می‌گیرد و شیوه مغایرت و مخالفت خود از اساس منزع می‌شود چه در مخالف نیاشد چه در صورت مخالفت هر آنچه در معرض نسخ با تخصیص قرار می‌گیرد و شیوه مغایرت و مخالفت خود از اساس منزع می‌شود چه در صورت مخالفت خود آن قانون از درجه اعتمار ساقط می‌شود و در این وضعیت نمی‌تواند و نباید معیار تشخیص صحت انتبار آین نامه مستنکد به مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام قرار گیرد، قانون معیار خود باید معتبر باشد.

تبصره ۲ ماده واحده قانون اصلاح قانون تغییرات حکومتی مصوب ۱۹۲۰۵/۷/۱۹ از جمله «... رسیدگی، صدور حکم و اجرای آن...» را به عنوان یک حکم تابعی و مبنی بر مصلحت فوری به هیأت وزیران واکثار کرده است، این حکم با عنایت به این که در هر سه زمینه رسیدگی و صدور حکم و اجرای آن در زمان تصویب تبصره (۲) موصوف، قوانین عام و عمومی موجود بوده است دارای بار معنای خاص است.

مجموع تشخیص مصلحت نظام با علم به وجود قوانین عمومی، به استناد ضرورت و بر اساس منطق احکام تابعی فقط در حوزه موسوم به تغییرات حکومتی هیأت وزیران اجازه احتسابی در تصویب مقررات داده است، این تبصره اطلاق دارد یعنی هیأت وزیران با به اجازه صریح مجموع تشخیص مصلحت نظام در حوزه رسیدگی، صدور حکم و اجرای آن می‌تواند به وضع قاعده بپردازد و در این قاعده‌گذاری محاکم قوانین مفهوم تبصره ۲ مذکور این است که علی‌رغم ضوابط عمومی، هیأت وزیران می‌تواند جانجه مصلحت اقصا کند ضوابط احتسابی که مناسب وضعیت خاص تغییرات حکومتی است را به تصویب برساند.

همه مقررات عمومی در این زمینه حسب مفهوم مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام منسخ است.

ثانیاً: علاوه بر استثنای فوق ماده (۲۲ و ۲۳) آین نامه مزبور بنا به دلایل نیز از نظر قانونی معتبر است:

۱- ماده (۲۲) آین نامه مزبور معنیر است زیرا:

۱-۱- این ماده با ماده ۵۵ قانون تغییرات حکومتی قابل جمع است، هم ماده ۵۵ قانون تغییرات حکومتی و هم تبصره ۲ قانون اصلاح قانون تغییرات حکومتی که مستنکد وضع ماده ۲۲ آین نامه است، هر دو از تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام گذشته است، حسب آن جهه در علم اصول فقه در باب تعادل و تراجهج امده است. «الجمع مهما امکن لوی من الطرح» جمع ماده ۵۵ قانون تغییرات حکومتی و ماده ۲۲ آین نامه به این نحو منطبق است و از بنشوانه قضایی برخوردار است که ماده ۲۲ علاوه بر مستثنیات دین شامل وسائل تأمین حداقل معیشت متعارف نیز شد، این قرائت در چهارچوب قوانین است که سازمان بازرسی کل کشور از متن ماده ۵۵ قانون تغییرات حکومتی دارد یعنی برای «مستثنیات دین» و «وسائل تأمین حداقل معیشت متعارف» استقلال مفهومی و موضوعی قابل است. در این صورت نیز تقاضای ابطال ماده ۲۲ آین نامه منطبق با موازن حقوقی نیست، وقتی جمع عرضی امکان‌بندیر است، استندعای ابطال بذیرفتی نیست.

۱-۲- ظاهر ماده ۵۵ قانون تغییرات حکومتی برخلاف قرائت سازمان بازرسی کل کشور هیچ گاه معنای استقلال دو جزء مندرج در این ماده را افاده نمی‌کند، عبارت «وسائل تأمین حداقل معیشت متعارف» فید توضیحی و تبیینی عبارت «مستثنیات دین» است، فی الواقع قید مزبور مفسر عبارت مستثنیات دین است، فلسفه وضع مستثنیات دین همان تأمین وسائل حداقل معیشت متعارف است و لاغیر، مستثنیات دین بدون این قید نیز همین مفهوم را دنبال می‌کند، در این قرائت، اصولاً تعارض یا مخالفتی بین دو ماده وجود ندارد که طرح الباقی مباحثت را موجه نماید.

۱-۳- آین نامه از اساس منتفی و سالیه به انتهای موضوع تلقی می‌شود.

۲- ماده (۲۲) آین نامه موصوف نیز معنیر است زیرا:

۱-۱- در ماده ۲۲ دو ضمانت احرا برای دریافت جرمیه نقدی منظور شده است. (تعطیلی محل کسب و بازداشت محاکم علیه جرمیه نقدی) بازداشت بدل از جرمیه نقدی محکوم در خصوص محکومان تغییرات حکومتی در ماده ۵ قانون نحوه اجرای محکومتهای مالی مصوب ۱۹۲۰۵

۲

«مفاد این قانون در خصوص محاکومان سازمان تغییرات حکومتی نیز مجری خواهد بود» بنابراین شانه مقایرت در آن قسمت از اساس منتفی است.

۲-۲- تعطیلی محل کسب نیز بنا به دلایل زیر مقایرتی با نظام حقوقی کشور ندارد و در انتباخ با این نظام است زیرا:
اولاً: تعطیلی محل کسب در این ماده مجازات نیست بلکه ضمانت اجرای وصول جریمه نقدی است و این اقدام در جهارجوب اختیار تغییری مجموع تشخیص مصلحت نظام به شرح و با تحلیل مندرج در بند «۲» قسمت «ب» این لایحه از مصاديق ضابطه گذاری در فسخ اجرای حکم است.
ثانیاً: حسب ماده ۵ قانون تغییرات حکومتی مالی مصوب ۱۳۷۷، بازداشت محاکوم علیه دفعتاً و پس از احرار امتناع از برداخت جرای نقدی امکان‌پذیر است، ماده (۳۳) آین‌نامه بازداشت محاکوم علیه را در مرحله دوم اولویت قرار داده است. تعطیلی محل کسب در مرحله اول بمنظور نظر قرار گرفته است، نتیجه حقوق این ماده آن است که سازمان تغییرات حکومتی باید ماده (۵) قانون تغییرات حکومتی مالی را بالخط این ماده به اجرای درآورد، تعطیلی محل کسب اخف از بازداشت بدل از جرای نقدی است و به نفع محاکوم علیه است، اصل (۲۲) قانون اساسی ناطر به وضعیتی است که یک مقرره به ضر محاکوم علیه است نه به نفع وی، اقدام در جهارجوب نفع بیشتر محاکوم علیه با مانع ذیل اصل ۲۲ قانون اساسی برخورد نمی‌کند، این استدلال با استدلال دیگر به شرح زیر تقویت می‌شود:

حسب مواد (۵ و ۱۲) قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۷، هرگونه فعالیت صنفی موکول به اخذ قبلي بروانه کسب است و علاوه بر این جون اخذ بروانه کسب موکول به احرار شرایط است پس جنیه شخصی دارد، بروانه قابی به شخص است، از جمع این دو ماده و ماده ۵ قانون تغییرات حکومتی مالی مصوب ۱۳۷۷، آن نتیجه حقوقی بدست می‌آید که بازداشت بدل از جرای نقدی و با این استدلال که بروانه کسب قائم به شخص است در عمل تعطیلی محل کسب قهراً اتفاق می‌افتد، حال ماده (۳۳) آین‌نامه در یک اقدام خردمندانه بکی از دو نالی فاسد عدم برداخت جریمه نقدی را به عنوان اقدام مرحله اول مورد حکم قرار داده است و بازداشت محاکوم علیه را موکول به تشخیص قلی لزوم بازداشت کرده است که در هر حال معنای آن این است که این لزوم باید اخبار شود که لز جمله ساز و کارهای احرار آن عدم کفایت و ناکارآمدی تعطیلی محل کسب در دریافت جرای نقدی است، سازمان بازرسی کل کشور در استدعای ابطال ماده (۳۳) آین‌نامه به این نکته التفات لازم نکرده است، وقتی با بازداشت بدل از جرای نقدی، تعطیلی محل کسب قهراً اتفاق می‌افتد آیا تعطیلی محل کسب بدون اعمال بازداشت بدل از جرای نقدی نمی‌تواند خردمندانه باشد؟ بویژه این که مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین ساز و کارها را علی‌الاطلاق در حوزه صلاحیت هیات وزیران قرار داده است، علی‌هذا نظر به مرائب مزبور و این که به بویژه ابطال قسمتی از ماده (۳۳) آین‌نامه احراری در رهیمه تعطیل محل کسب وصول جرای نقدی را با مانع موجه می‌نماید و زمینه افزایش جمعیت زندانها باست حسب بدل از جرای نقدی را فراهم می‌کند استدعای رد درخواست را دارد.

«
هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ باد شده با حضور رؤسا، مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد، پس از بحث و بررسی، با اکنون آراء به شرح آینده به صور رأی مبادرت می‌کند.

رأی هیأت عمومی

الف - با توجه به این که در تبصره ماده ۱۸ آین‌نامه مورد اعتراض، هیچ محدودیتی برای شعب سازمان تغییرات حکومتی در رسیدگی به بروندگان ایجاد نشده است، بنابراین تبصره مذکور خلاف قانون مورد استناد شاکی و خارج از حدود اختیارات مقام تصویب‌کننده تشخیص نمی‌شود و قابل ابطال نیست.

ب - مطابق ماده ۲۵۸ قانون آین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کفری مصوب سال ۱۳۷۸ مقرر شده است، دادگاه تجدیدنظر نمی‌تواند مجازات تغییری مقرر در حکم بدوی را تشدید نماید، مگر در مواردی که مجازات مقرر در حکم بدوی کمتر از حداقل مجازی باشد که قانون مقرر کرده و این امر مورد اعتراض شاکی تجدیدنظر خواه و با مقامات مصون در ماده ۳۳۵ قانون باد شده قرار گردد که در این موارد مرتع تجدیدنظر با تصحیح حکم بدوی نسبت به مجازاتی که قانون مقرر داشته اقدام خواهد نمود، نظر به این که در ماده ۲۵ آین‌نامه سازمان تغییرات حکومتی، در مواردی که مجازات کمتر از حداقل مقرر قانونی تعیین شده باشد، علی‌الاطلاق به شعب تجدیدنظر اجازه تشدید مجازات اعطا شده است ولیکن در قانون این امر به رعایت جهاتی مقتدی شده است، بنابراین اطلاق آن به دلیل مذکور مغایر قانون است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ است. حکم به ابطال آن صادر می‌شود.

ج - نظر به این که در ماده ۵۲۴ قانون آین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹، مستثنیات دین در بند ذکر شده است و وسائل تأمین حداقل معيشت متعارف، جزئی از مستثنیات احصاء شده در ماده قانونی مذکور است، بنابراین عدم ذکر «وسائل تأمین حداقل معيشت متعارف» بعد از عبارت «مستثنیات دین» در ماده ۲۲ آین‌نامه مورد اعتراض دلیلی بر مقایرت آن با ماده ۵۵ قانون تغییرات حکومتی مصوب سال ۱۳۶۷ نیست و قابل ابطال تشخیص نمی‌شود.

د - مطابق ماده ۵۵ قانون تغییرات حکومتی مصوب سال ۱۳۶۷، وصول جریمه از مستثنیات دین ممنوع شده است و مطابق بند (و) ماده ۵۲۲ قانون آین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹. وسائل و ابزار کار کسیه، بیشه‌وران، کشاورزان و سایر اشخاصی که وسیله امار معاش حکوم علیه و افراد تحت تکفل اوقت از حمله مستثنیات دین ذکر شده است، با توجه به مرائب، حکم مقرر در ماده ۳۳ آین‌نامه سازمان تغییرات حکومتی مبنی بر تعطیلی محل کسب در فرض استنکاف از برداخت جریمه تا زمان وصول آن، به لحاظ این که محل کسب از حمله مستثنیات به شمار محدود و غیر قابل توقف است، مغایر قانون تشخیص می‌شود و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئيس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد جعفر منظری

